

Masarykova univerzita slaví 90 let. Má na co vzpomínat

Když se s ní setkáte poprvé, ten věk byste jí nehádali. Ačkoliv Masarykova univerzita vystupuje jako jedna z nejmodernějších vzdělávacích a vědeckých institucí v České republice, má za sebou už devadesát let existence. Přechkala druhou světovou válku i několik pokusů o zrušení. Na několik let přišla o Právnickou fakultu i o jméno Tomáše Garrigue Masaryka v názvu. Ani jedno se vedení státu a strany za komunistické éry nelíbilo. Přes to všechno na ní za dobu její existence vystudovalo už více než 133 tisíc lidí.

Počátky MU: Přímluvy Masaryka a odpor Němců

Ale po pořádku. Brněnská univerzita byla zřízena 28. ledna 1919 jedním z prvních zákonů, který vůbec v čerstvě samostatném Československu prošel legislativním procesem. Ti, kdo mladý stát vedli, věděli, že bez vzdělaných lidí se republika rozvíjet nebude. Nejvíce na to po desetiletí upozorňoval T. G. Masaryk, jemuž se přičítají největší zásluhy o to, že vysoká škola v Brně vůbec vznikla. „Dávno už existovala univerzita v Praze a právě on přišel s tezí, že máme-li jednu vysokou školu, musíme mít dvě. Chtěl, aby vzniklo konkurenční národní centrum, které by tomu prvnímu oponovalo, aby v zemi nebyla jen jedna izolovaná univerzita s českým vyučovacím jazykem. Ta by bez konkurence nutně upadla do průměru,“ vysvětluje ředitel Archivu Masarykovy univerzity Jiří Pulec.

Ani Masarykovo naléhání však nemuselo stačit. Vzniku vysokoskolenské instituce horlivě bránila brněnská německá menšina. „Stejně jako celá Morava, tak i Brno bylo dvojjazyčné. Němci ovládli brněnskou radnici a nechtěli, aby se v Brně, a tím i na celé Moravě, posílil český živel. Navrhovali, ať se univerzita vybuduje třeba v Prostějově,“ líčí Pulec.

Spory českých a německých Brňanů nejen o vznik univerzity vyvrcholily v říjnu roku 1905. Tehdy přišel o život při pouličních šarvátkách mezi oběma tábory dokonce jeden člověk. Nešťastná událost cestu za vybudováním nové vysoké školy na několik let zatrasila. Vhodné podmínky pro znovuoživení této myšlenky nastaly až po vzniku samostatného Československa z kraje roku 1919.

Nové fakulty a Informační systém

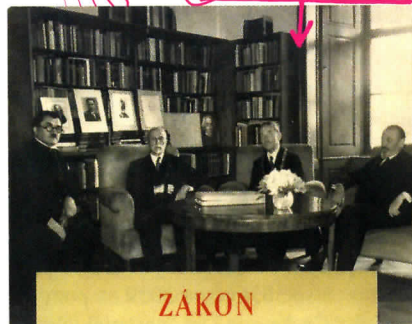
Ve svých počátcích měla univerzita jen čtyři fakulty – Filozofickou, Lékařskou, Právnickou a Přírodovědeckou fakultu. Zbýlých pět teprve postupně vznikalo, poslední, Fakulta sportovních studií, v roce 2001.

V historii Masarykovy univerzity má velkou váhu rok 1999. Tehdy tým odborníků pod vedením Michala Brandejse začal vyvíjet Informační systém, který studentům mimo jiné umožnil mezifakultní studium, jak ho známe dnes. Za novinku obdržela Masarykova univerzita několik ocenění a systém převzala řada jiných vysokých škol. I díky tomuto systému patří univerzita mezi ty nejlepší v Česku.

Za devadesát let, co se na univerzitě vyučuje, z ní s diplomem vyšlo více než 125 tisíc lidí. Mezi nimi třeba bývalý viceguvernér České národní banky Luděk Niedermayer nebo literát Ludvík Kundera. A vystudovali ji také dvě legendy českého hokeje – Jiří Holík a Josef Augusta.

Text: Martina Fojtů
Foto: Archiv MU

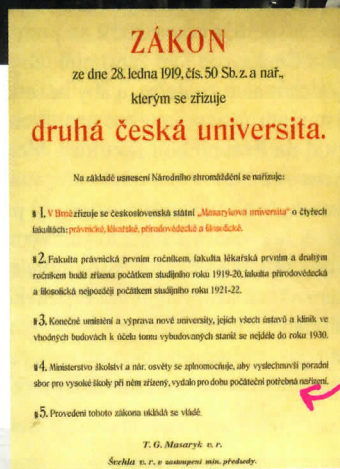
Tomáš Garrigue Masaryk má zásadní zásluhu na vzniku univerzity, která pak dostala i jeho jméno.

Uvnitř rektorského žezla je schovaný list, který připomíná dokončení první sady univerzitních insignií.

Brněnská univerzita byla zřízena 28. ledna 1919 jedním z prvních zákonů, který v čerstvě samostatném Československu prošel legislativním procesem.

Takhle mohl vypadat kampus Masarykovy univerzity. Aspoň podle jedné z vizí z dob první republiky.

Zajímavosti z historie univerzity

- Také občas slyšíte, jak se někde v kopuli věže kostela objevila památná listina? Pak vezte, že podobná se skrývá i v rektorském žezle Masarykovy univerzity. Uvnitř je list, který připomíná dokončení první sady univerzitních insignií, což bylo například žezlo nebo rektorský řetěz.
- Jedním ze symbolů Masarykovy univerzity je obraz Antonína Procházky Prométheus přinášející lidstvu oheň. V aule Právnické fakulty visí už od roku 1938. Jenže chvíli po jeho odkrytí začala druhá světová válka, kdy fakultu obsadili nacisté a později z ní udělali úřadovnu gestapa. Už už se chystali, že se Prométhea zbaví. Nepovedlo se to jen díky odvážným lidem, kteří obraz o rozměrech 7,5x13 metrů smotali a schovali do sklepa pod hromady uhlí.
- A ještě jednou Právnická fakulta. Dnes už si bez ní univerzitu nikdo představit nedokáže, ale v minulosti to tak nebylo. Jedním z důsledků únorového komunistického převratu v roce 1948 bylo také to, že fakulta byla zrušena. Obnovena byla až v roce 1969.